

فرم الف - متن کرسی ترویجی:

۱

۲- عنوان کرسی:

عنوان فارسی: نظریه حقوقی «فلسطین از بحر تا نهر»
عنوان انگلیسی: Legal Theory of Palestine from the Sea to the River
عنوان عربی: النظرية القانونية لفلسطين من البحر إلى النهر

۳- متن کرسی ترویجی: (آن دسته از ارائه دهندگان کرسی ترویجی یا دانشگاه یا موسسه‌ای که کرسی در آن برگزار می‌شود به زبان غیرفارسی هستند، می‌توانند متن کرسی را به زبان اصلی ارائه دهند)

یکی از مهمترین مسائل بین‌المللی مورد توجه افکار عمومی جهان و دولت‌ها وضعیت حقوقی فلسطین است که با توجه به جنگ غزه (۲۰۲۳-۲۰۲۵) شدت نیز یافته است. مباحث حقوقی مختلف راجع به حقوق طرفین اسرائیلی فلسطینی در موضوعات مختلف و مشاهده استدلال‌های متقابل نشان داد که تمام این مباحث با فرض موجودیت متقابل اسرائیل و فلسطین است. این فرض که مغایر با رویکرد جبهه مقاومت و از جمله جمهوری اسلامی ایران بوده است موجب شد تا بازخوانی تاریخی و حقوقی این وضعیت اهمیت یابد. لذا مسئله اصلی این بود که شکل‌گیری اسرائیل تا چه اندازه مطابق یا مغایر با قواعد حقوقی بین‌المللی بوده است و در صورتی که مغایر با قواعد حقوق بین‌الملل بوده است، پیامدهای حقوقی آن چیست؟

۱-۳ شرح موضوع: بطور دقیق و علمی شرح داده شود

هزاران سال پس از استقرار بنی اسرائیل در کنعان این منطقه میزبان جمعیتی اندک از یهودیان در قرن بیستم بود. ادعای آزار و اذیت و بی‌خانمانی و ارتباط تاریخی با این سرزمین سرآغاز ایجاد تشکیلاتی به نام صهیونیسم جهانی با هدف تشکیل دولت اسرائیل در فلسطین شد. اعلامیه بالفور از سوی انگلستان بر ضرورت تشکیل «وطن ملی یهود» در سال ۱۹۱۷ تأکید کرد و قرارداد سرپرستی جامعه ملل نیز بر همین اساس در سال ۱۹۲۲ منعقد شد. وعده‌های ضد و نقیض انگلستان به یهودیان و اعراب موجب شد تا بریتانیا مسئله فلسطین را به سازمان ملل متحد واگذار کند. مذاکرات مجمع عمومی ملل متحد منجر به تصویب قطعنامه ۱۸۱ موسوم به قطعنامه تقسیم می‌شود و دو دولت یهودی و عربی در سال ۱۹۴۸ ایجاد می‌شود. در این طرح تقسیم ۵۶ درصد از سرزمین‌ها برای دولت یهودی و ۴۳ درصد از سرزمین‌ها برای دولت عربی پیش‌بینی گردید. این در حالی بود که به نظر می‌رسد تأسیس دو دولت برخلاف حقوق سکنه فلسطین بوده است و اعطای بخشی از حاکمیت این سرزمین به مهاجرین یهودی موجب نقض حق سکنه این ناشی از حقوق مربوط به سرپرستی و قیمومت و حق تعیین سرنوشت می‌شود. در این صورت مسئله پیامدهای ناشی از این تخلف بین‌المللی قابل طرح خواهد بود. بنابراین در پاسخ به این سؤال که پیامدهای حقوقی ناشی از تشکیل اسرائیل در سرزمین متعلق به

سکنه فلسطین چیست؟ این فرضیه مورد بررسی قرار گرفت که در تشکیل اسرائیل برخی قواعد حقوق بین الملل نقض شده اند و سازمان ملل متحد و دولت های معاون در این تخلف بین المللی مسؤولیت بین المللی دارند. برای اثبات این فرضیه با روش توصیفی و تحلیلی مبتنی بر قیاس و استقرا و با اتکای به رویه های قضایی بین المللی، حقوق حاکم بر وضعیت فلسطین و تخلفات بین المللی در تشکیل اسرائیل و پیامدهای حقوقی آن مورد بررسی قرار گرفت.

حقوق حاکم بر وضعیت فلسطین شامل نظام سرپرستی و قرارداد سرپرستی و قواعد حقوق بین الملل از جمله منشور ملل متحد و حقوق بشر است. ماده ۲۲ میثاق جامعه ملل و ماده ۷۶ منشور ملل متحد بخشی از نظام سرپرستی و قیمومت بین الملل را تشکیل می دهند که طبق این مواد حاکمیت در این سرزمین ها لازم است به سکنه آنها واگذار گردد. تفسیر ماده ۲۲ میثاق و ماده ۷۶ منشور در رویه قضایی بین المللی و رویه سازمان ملل متحد نشان می دهد که منظور از سکنه ای که حاکمیت در سرزمین های تحت سرپرستی و تحت قیمومت باید به آنها واگذار شود در واقع «سکنه بومی» این سرزمین ها است. علاوه بر این واگذاری این حاکمیت به سکنه بومی لازم است در «کل سرزمین» باشد چرا که تجزیه سرزمین مغایر با حق تعیین سرنوشت سکنه این سرزمین هاست. این قاعده که مورد تأیید رویه قضایی بین المللی نیز قرار گرفته است، مطابق با قاعده «حفظ مرزهای استعماری» و مطابق با تعهدات دولت سرپرست و از جمله ماده ۵ قرارداد سرپرستی است. بنابراین تشکیل دولت اسرائیل در کنار دولت فلسطینی موجب نقض قواعد حقوق بین الملل بوده است.

علاوه بر این تشکیل دولت های مذهبی و نژادی (دولت یهودی اسرائیلی و دولت اعراب فلسطینی) در این منطقه نقض تعهد به عدم تبعیض از حیث نژاد و مذهب بوده است. این قاعده در موادی از منشور ملل متحد از جمله بند ۳ ماده ۷۶ منشور ملل متحد و ماده ۱۵ قرارداد سرپرستی و برخی قطعنامه های مجمع عمومی سازمان ملل متحد و در کنوانسیون محو انواع تبعیض نژادی ۱۹۴۵ و کنوانسیون سرکوب و مجازات جرم نژادپرستی ۱۹۷۳ و نیز به عنوان نقض یک قاعده توسط کمیسیون حقوق بین الملل در طرح ۲۰۲۲ بیان شده است. تشکیل دولت اسرائیل به عنوان یک دولت مذهبی یا نژادی در کنار یک دولت فلسطینی به عنوان یک دولت نژادی نقض تمام قواعد مشارالیه است که می تواند موجب طرح مسؤولیت بین المللی مسببان این وضعیت و از جمله سازمان ملل متحد شود.

طبق طرح مسؤولیت بین المللی سازمان های بین المللی مورخ ۲۰۱۱ سازمان بین المللی چنانچه مباشرتاً مرتکب تخلف بین المللی شود مسؤولیت بین المللی دارد و چنانچه این تخلف از طریق شانه خالی کردن سازمان (با دستور یا توصیه) و یا شانه خالی کردن دولت (با واگذاری فعل متخلفانه از سوی دولت به سازمان بین المللی) و یا معاونت دولت و یا کنترل و هدایت دولت باشد علاوه بر سازمان بین المللی، دولت عضو نیز مسؤولیت بین المللی دارد. بنابراین اولین تخلف بین المللی توسط جامعه ملل و دولت انگلستان به عنوان

طرف های قرارداد سرپرستی صورت گرفته است. چنانچه قصد سوء انگلستان در واگذاری موضوع فلسطین به سازمان ملل متحد برای تشکیل دولت یهودی احرار شود انگلستان همچنین متهم به «شانه خالی کردن دولت» ناشی از عمل سازمان ملل متحد خواهد بود. پس از واگذاری مسئله فلسطین به کمیته ویژه و کمیته اختصاصی مجمع عمومی سازمان ملل متحد، طرح اکثریت این دو کمیته زمینه ساز تصویب قطعنامه ۱۸۱ مجمع عمومی و قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت شد. قطعنامه ۱۸۱ مجمع عمومی با تحریف مفهوم سکنه فلسطین که باید بومی باشد به مفهوم «شهروند فلسطینی» که در آنجا مقیم است^۱ و نیز با «تجزیه سرزمین فلسطین» و نیز «تبعیض نژادی و مذهبی» مباحثاً و نیز از طریق شانه خالی کردن، مرتکب تخلف بین المللی شده است. همچنین کشورهای عضو گروه اکثریت در دو کمیته ویژه و اختصاصی دارای مسؤولیت ناشی از کنترل و هدایت و حداقل کمک و یاری برای نقض حق تعیین سرنوشت هستند. بنابراین انگلستان، سازمان ملل متحد و دولت های موافق طرح اکثریت (تقسیم) در کمیته ویژه شامل ۷ دولت^۲ و دولت های موافق طرح تقسیم در کمیته اختصاصی (کمیته فرعی اول) شامل ۲۵ دولت^۳ و دولت های موافق طرح تقسیم در مجمع عمومی در قطعنامه ۱۸۱ شامل ۳۳ دولت^۴ و حتی کشورهای شناسایی کننده و حمایت کننده از اسرائیل به تناسب دارای مسؤولیت بین المللی هستند. بنابراین دولت های مذکور به همراه سازمان ملل متحد (اصالتاً و به جانشینی جامعه ملل) به دلیل نقض حق سکنه فلسطین در کل سرزمین فلسطین و نقض تعهد به عدم تبعیض مذهبی-نژادی از طریق تأسیس و توسعه و شناسایی اسرائیل، مسؤولیت بین المللی دارند.

پیامد این مسؤولیت بین المللی نیز مانند آنچه در نظرات مشورتی دیوان بین المللی دادگستری در قضایای استمرار حضور افریقایی جنوبی در نامیبیا و پیامدهای حقوقی ساخت دیوار حائل و پیامدهای حقوقی سیاست ها و عملکرد اسرائیل در سرزمین های اشغالی

^۱ Palestinian citizens residing in Palestine . . . as well as Arabs and Jews who, not holding Palestinian citizenship, reside in Palestine. . . shall, upon the recognition of independence, become citizens of the State in which they are resident and enjoy full civil and political rights.

A Resolution ۱۸۱ (II), Plan of Partition with Economic Union, Part I, Section C, Paragraph ۱.

^۲ Seven members (the representatives of Canada, Czechoslovakia, Guatemala, the Netherlands, Peru, Sweden, and Uruguay), while reserving their positions on boundaries and on the status of Jerusalem, voted in favour of the principle of partition with economic union. United Nations Special Committee on Palestine Report to the General Assembly, UNSCOP Majority Plan, ۱۹۴۷, para. ۷۵.

^۳ Australia., Bolivia., Brazil, Byelorussian Soviet Socialist Republic, Canada, Chile, Costa Rica, Czechoslovakia., Denmark, Dominican Republic, Ecuador, Guatemala, Iceland, Nicaragua, Norway, Panama, Peru, Poland, Sweden, Ukrainian Soviet Socialist Republic, Union of South Africa, Union of Soviet Socialist Republics, United States of America, Uruguay and Venezuela.

^۴ Australia, Belgium, Bolivia, Brazil, Byelorussian Soviet Socialist Republic, Canada, Costa Rica, Czechoslovakia, Denmark, Dominican Republic, Ecuador, France, Guatemala, Haiti, Iceland, Liberia, Luxembourg, Netherlands, New Zealand, Nicaragua, Norway, Panama, Paraguay, Peru, Philippines, Poland, Sweden, Ukrainian Soviet Socialist Republic, Union of South Africa, Union of Soviet Socialist Republics, United States of America, Uruguay, Venezuela.

مطرح شده است اعاده وضع به حال سابق و پرداخت غرامت و عدم شناسایی و عدم همکاری به منظور بازگرداندن «حاکمیت کل فلسطین به سکنه فلسطین» خواهد بود.

۲-۳ سوابق دانشی: تاریخچه موضوع و سوابق نظری و دانشی موجود در این زمینه چیست و جایگاه موضوع حاضر کجاست؟

در مسئله تشکیل کشور فلسطین آثار مختلفی به زبان‌های مختلف صورت گرفته است که عمدتاً از نقطه نظر تاریخی و سیاسی بررسی کرده‌اند. برخی از آثاری که به تشکیل فلسطین از نقطه نظر حقوقی پرداخته‌اند با ابتدای برپیش فرض مشروعیت تأسیس اسرائیل نسبت به تشکیل دولت فلسطین در کنار اسرائیل پرداخته‌اند. آن دسته از گزارشاتی که به تشکیل دولت فلسطین در سرتاسر این سرزمین نظر داشته‌اند (محمد صالح تسخیری، چالش‌های طرح جمهوری اسلامی ایران در خصوص همه‌پرسی در فلسطین از منظر حقوق بین‌الملل و بایسته‌های روزآمدسازی آن، *مجله مطالعات حقوقی*، دوره شانزدهم، شماره اول، بهار ۱۴۰۳) مانند طرح برگزاری همه‌پرسی ملی در فلسطین که از سوی ایران مطرح گردید، با تکیه بر مفهوم حق تعیین سرنوشت تدوین شده‌اند در حالی که مبنای حقوقی این حق برای مردمی غیر از تحت استعمار، اشغال و حکومت نژادپرست محل تردید بوده است. به عبارت دیگر این سؤال باقی مانده بود که چرا حق تعیین سرنوشت برای مهاجرین ساکن در فلسطین در زمان تشکیل اسرائیل نباید وجود داشته باشد؟ علاوه بر این نویسندگان خارجی برای نامشروع نشان دادن تشکیل اسرائیل به صلاحیت نداشتن مجمع عمومی برای این منظور استناد جستند (Henry Cattan, *Palestine and International Law: The Legal Aspects of the Arab-Israeli Conflict* (Longman ۱۹۷۳) در حالی که این تصمیم بعداً و بارها توسط شورای امنیت سازمان ملل متحد به طور تلویحی تأیید شده است. اثر حاضر پاسخی نوین و قاطع و علمی به نامشروع بودن تشکیل اسرائیل به استناد موادی مہجور و مغفول از منشور ملل متحد از جمله ماده ۷۶ منشور ملل متحد بود که طبق این ماده امکان واگذاری حاکمیت به مردمان غیربومی در سرزمین‌های تحت قیمومت ممنوع بوده است. پیش از این اثری با این شیوه استدلال یافت نشده است.

۳-۳ موارد نوآوری: ضمن بیان دانش موجود، نوآوری کرسی ترویجی بطور واضح و روشن بیان شود

در خصوص وضعیت حقوقی فلسطین دو گفتمان غالب وجود دارد که یکی مبتنی بر مشروعیت دولت‌بودگی اسرائیل و تلقی فلسطین به عنوان دولت در حال ظهور یا نهضت آزادیبخش است و دیگری مبتنی بر دولت‌بودگی اسرائیل و فلسطین است. نظریه اخیر که در سال‌های اخیر نیز از سوی برخی سازمان‌های بین‌المللی و دولت‌ها حمایت بیشتری شده است و نتیجه آن شناسایی دولت فلسطین بوده است مبتنی بر طرح تقسیم سازمان ملل متحد است. در چارچوب این نظریه همزیستی دو دولت اسرائیل و فلسطین شناسایی می‌شود. نظریه سومی که کمتر مورد توجه بوده است و آن مقدار هم که مورد توجه بوده است جنبه سیاسی داشته است مشروعیت دولت‌بودگی فلسطین و نامشروعیت دولت‌بودگی اسرائیل است. در این نظریه فلسطین در کل سرزمین فلسطین فعلی (اصطلاحاً از بحر تا نهر) مشروعیت دارد و این سرزمین‌ها متعلق به مردم فلسطین است. در

نظریه اخیر دفاعیات حقوقی موجود غالباً مبتنی بر خروج مجمع عمومی سازمان ملل متحد از صلاحیت برای قانونگذاری در قطعنامه ۱۸۱ بوده است؛ این در حالی است که شورای امنیت بعداً در قطعنامه ۲۴۲ بر این تقسیم صحنه گذارد و بلکه سرزمین‌های بیشتری را به اسرائیل اختصاص داد و ایراد وارد به مجمع عمومی را بلاموضوع می‌کند. نظریه جدید اثبات می‌کند که شکل‌گیری اسرائیل توسط سازمان ملل متحد (با مشارکت شورای قیمومت و مجمع عمومی و شورای امنیت) و با همکاری برخی دولت‌ها برخلاف قواعد جامعه ملل (ماده ۲۲) و سازمان ملل متحد (ماده ۷۶) بوده است. طبق این دو ماده در نظام سرپرستی و قیمومت لازم بوده است تا حاکمیت را به «سکنه بومی» واگذار نمایند و همچنین از حیث مذهب و نژاد تمایزی ایجاد نشود. این نظریه جدید می‌تواند بقای وضعیت فلسطین به عنوان سرزمین تحت قیمومت که هنوز تعهدات ناظر به آن ایفا نشده است تلقی شود و وضعیت اسرائیل به عنوان یک رژیم حاکم - ولو در بخشی از فلسطین - نامشروع تلقی گردد.

۳-۴ فرایند: فرایندی که در آن محتوای علمی حاصل شده است، شرح داده شود.

توجه به مسئله فلسطین از گذشته مورد توجه پژوهشگر بوده است و همیشه ملاحظه می‌شد که استدلال مدافعان اسرائیل و مدافعان فلسطین در مسائل روبنایی معمولاً به توازن می‌رسد. به طور مثال مدافعان فلسطین از اشغال و نسل‌کشی و تبعیض نژادی و نقض حقوق بشر دوستانه سخن می‌گویند و در مقابل مدافعان اسرائیل از اتهام اقدام تروریستی طرف مقابل و دفاع مشروع و ضرورت نظامی سخن می‌گویند. این در حالی است که همه این مجادله‌های علمی مبتنی بر یک فرض اساسی قرار دارد و آن مشروعیت اصل وجود اسرائیل است. در این صورت دفاع تمام و کمال از حقوق مردم فلسطین نائل‌شدنی نیست. ضمن اینکه چنین رویکردی با رویکرد سیاست کلی نظام نسبت به مردم مظلوم و مسلمان فلسطین هم همخوانی ندارد. به همین دلیل

آن کسانی که مسئله فلسطین را کمی بنادی تر دیده اند به نامشروع بودن

۴-۵ منابع: فهرست منابعی که در متن ارجاع داده شده است، آورده شود.

۱. Abraham Bell and Eugene Kontorovich, Palestine, Uti Possidetis Juris and the Borders of Israel, *Arizona Law Review*, Vol. ۵۸, ۲۰۱۶.
۲. Antonio Cassese, The Israel-PLO Agreement and Self-Determination, *European Journal of International Law*, Volume ۴, Issue ۴, ۱۹۹۳.
۳. Bentwich, Norman, *The Mandates System*, Longmans, Green, ۱۹۳۰.
۴. Bernard Reich, *A Brief History of Israel*, George Washington University, ۲۰۰۸.
۵. Bruno Simma, Hermann Mosler, Andreas Paulus, Eleni Chaitidou, *The Charter of United Nations A Commentary*, Vol. II., Oxford University Press, ۲۰۰۲.
۶. Cannizzaro Enzo (ed.). *The Present and Future of Jus Cogens*. Sapienza Università Editrice, ۲۰۱۵.
۷. Cattan, Henry, *Palestine and international law*; the legal aspects of the Arab-Israeli conflict, Longman, ۱۹۷۳.
۸. Christian Walter, Antje Von Ungern-Sternberg and Kavus Abushov, *Self-Determination and Secession in International Law*, Oxford University Press, ۲۰۱۴.

۹. Daniel Mandel, *H.V. Evatt and the Establishment of Israel the Undercover Zionist*, University of Melbourne, ۲۰۰۴.
۱۰. David Fromkin, *A Peace to End All Peace: The Fall of the Ottoman Empire and the Creation of the Middle East*, Holt Paperbacks, ۲۰۰۱.
۱۱. Derek J. Penslar, *Israel in History the Jewish State in Comparative Perspective*, Routledge, ۲۰۰۷.
۱۲. Donald S. Leeper S. Ed., International Law-Trusteeship Compared with Mandate, *Michigan Law Review*, Volume ۴۹, Issue ۸, ۱۹۵۱.
۱۳. Dov Gavish, *A Survey of Palestine under the British Mandate*, ۱۹۲۰-۱۹۴۸, RoutledgeCurzon, ۲۰۰۵.
۱۴. Eric Fripp, *Nationality and Statelessness in the International Law of Refugee Status*, Oxford And Portland, Oregon, ۲۰۱۶.
۱۵. Farsoun, Samih K., *Culture and Customs of the Palestinians*, Greenwood Press, ۲۰۰۴.
۱۶. Golamali Ghasemi, The Palestinian People's Right to Armed Resistance from the Perspective of International Law, *Iranian Journal of International and Comparative Law*, Volume ۲, Issue ۱, ۲۰۲۴.
۱۷. Gideon Biger, *The Boundaries of Modern Palestine ۱۸۴۰-۱۹۴۷*, Routledge, ۲۰۰۴.
۱۸. H.G. de Jong, Coercion in The Conclusion of Treaties: A consideration of Articles ۵۱ and ۵۲ of the Convention on the Law of Treaties, *Netherlands Yearbook of International Law*, ۱۹۸۴.
۱۹. Hohenveldern. I.S., "Responsibility of Member States of an International Organization for Acts of that Organization", In Milano-dott. A. Giuffrè (ed), "International Law at the Time of Its Codification", Essays in Honour of Roberto Ago, vol. III, ۱۹۸۷.
۲۰. Ilan Pappé, *Indigeneity as Resistance*, in in Leila H. Farsakh, Rethinking Statehood in Palestine - Self-Determination and Decolonization Beyond Partition, University of California Press, ۲۰۲۱.
۲۱. Irene Waston, *Aboriginal Peoples, Colonialism and International Law Raw Law: Indigenous Peoples and the Law*, Routledge, ۲۰۱۵.
۲۲. Issam Mohammad Ali Adwan, All-Palestine Government Founding and Falling Prelimination and Factors, *International Journal of History and Cultural Studies*, Volume ۸, Issue ۱, ۲۰۲۲.
۲۳. James Crawford, *The Creation of States in International Law*, Oxford University Press, ۲۰۰۶.
۲۴. Jewish Agency, *Statistical Handbook of Jewish Palestine*, ۱۹۴۶.
۲۵. José Martínez Cobo, *Study of the Problem against Indigenous Populations*, Vol. ۵, Conclusions, Proposals and Recommendations, UN Doc E/CN ۴/Sub ۲/۱۹۸۶/۷ Add ۴.
۲۶. Justine McCarthy, *the Population of Palestine: Population History and Statistics of the Late Ottoman Period and Mandate*, Columbia U N University Press, ۱۹۹۰.
۲۷. Karl Sabbagh, *Palestine: History of a Lost Nation*, Grove Press, ۲۰۰۸.
۲۸. Karl Sabbagh, *Palestine: History of a Lost Nation*, Grove Press, ۲۰۰۶.
۲۹. Katja Göcke, *Indigenous Peoples in International Law*, Göttingen University Press, ۲۰۱۳.
۳۰. Laura Robson, *Colonialism and Christianity in mandate Palestine*, university of Texas Press, ۲۰۱۱.

۳۱. Malcolm N. Shaw, *The Heritage of States: The Principle of Utī Possidetis Today*, **British Year. Book of International Law**, No. ۶۷, ۱۹۹۶.
۳۲. John Quigley, *Britain and its Mandate Over Palestine: Legal Chicanery on a World Stage*, Anthem Press, ۲۰۲۲.
۳۳. John Quigley, *Palestine and Israel: a challenge to justice*, Duke University Press, ۱۹۹۰. Abraham B. Yehoshua, *Between right and right*, Doubleday, ۱۹۸۱.
۳۴. Mazen Masri, *Constitutional Frameworks for a One-State Option in Palestine an Assessment*, in Leila H. Farsakh, *Rethinking Statehood in Palestine - Self-Determination and Decolonization Beyond Partition*, University of California Press, ۲۰۲۱.
۳۵. Mohsen Mohammed Saleh, *History of Palestine: A methodological Study of a Critical Issue*, Al-Falah Foundation, ۲۰۰۵.
۳۶. Moosavi, S. F., Khodaparast, N. (۲۰۲۳). 'Responsibility of Member States of International Organizations In light of International Law Commission Draft Articles on the Responsibility of International Organizations', *The Quarterly Journal of Judicial Law Views*, ۱۸(۶۴), pp. ۱۵۹-۱۸۲. [In Persian]
۳۷. Nadin Rabee, Ahmad Hammash, *Palestinian Self-Determination: Land, People, and Practicality*, Working Paper No. ۲۸, BADIL Resource Center for Palestinian Residency and Refugee Rights, ۲۰۲۱.
۳۸. Natasa Nedeski and Andre Nollkaemper (۲۰۱۲). 'Responsibility of International Organizations in Connection with Acts of States', *International Organizations Law Review*, vol. ۹.
۳۹. Nele Matz, *Civilization and the Mandate System under the League of Nations as Origin of Trusteeship*, *Max Planck Yearbook of United Nations Law*, Vol. ۹, No. ۱, ۲۰۰۵.
۴۰. Nick Reynold, *Britain's Unfulfilled Mandate for Palestine*, Lexington Books, ۲۰۱۴.
۴۱. Norman Bentwich and Andrew Martin, *A Commentary on the Charter of the United Nations*, Routledge & Kegan Paul Ltd, ۱۹۵۰.
۴۲. Nur Masalha, *Palestine A Four Thousand Year History*, Zed Books Ltd, ۲۰۱۸.
۴۳. See also J.F. Etiger, *From Sacred Trust to Self-Determination*, *Netherlands International Law Review*, vol. ۲۴ iss. ۱-۲, ۱۹۷۷.
۴۴. Stefan Talmon, *The Duty Not to 'Recognize as Lawful' a Situation Created by the Illegal Use of Force or Other Serious Breaches of a Jus Cogens Obligation: An Obligation without Real Substance?*, in: Christian Tomuschat and Jean-Marc Thouvenin (eds.), *The Fundamental Rules of the International Legal Order. Jus Cogens and Obligations Erga Omnes*, Martinus Nijhoff, ۲۰۰۵.
۴۵. Susan M. Akram, *Palestinian Nationality and "Jewish" Nationality from the Lausanne Treaty to Today* in Leila H. Farsakh, *Rethinking Statehood in Palestine - Self-Determination and Decolonization Beyond Partition*, University Of California Press, ۲۰۲۱.
۴۶. Tadeusz Gadkowski, *The Principle of Self-Determination in the Context of Human Rights*, *Adam Mickiewicz University Law Review*, Vol. ۷, ۲۰۱۷.
۴۷. Thomas A. Green, Hendrik Hartog, *Law and Identifying Mandate Palestine*, University of North Carolina Press, ۲۰۰۶.
۴۸. Thomas A. Green, *Hendrik Hartog, Law and Identity in Mandate Palestine*, University of North Carolina Press, ۲۰۰۶.

۴۹. Tom Segev, *One Palestine, Complete: Jews and Arabs under the Mandate*, Metropolitan Books, ۱۹۴۵.
۵۰. Victor Kattan, The Empire Departs: The Partitions of British India, Mandate Palestine, and the Dawn of Self-Determination in the Third World, *Asian Journal of Middle Eastern and Islamic Studies*, Vol. ۱۲, No. ۳, ۲۰۱۸.
۵۱. Victor Kattan, Amit Ranjan, *Africa and Asia in the breakup of India and Palestine: The causes and legacies of partition*, Manchester University Press, ۲۰۲۳.
۵۲. Walter Laqueur, *A History of Zionism: From the French Revolution to the Establishment of the State of Israel*, Schocken Books, ۲۰۰۳.
۵۳. William Bain, *Between Anarchy and Society Trusteeship and the Obligations of Power*, Oxford, ۲۰۰۳.
۵۴. Zamani, Seyyed Ghasem. "A Reflection on the International Responsibility of International Organizations." *Law Journal* ۲۱ (۱۹۹۷): ۲۳۶. [In Persian]

Awards

۱. ECHR, Grand Chamber, Case of Nada V. Switzerland, (Application no. ۱۰۵۹۳/۰۸)
۲. ICJ Rep. International Status of South West Africa, ۱۹۵۰.
۳. ICJ Rep. Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution ۲۷۶ (۱۹۷۰), ۱۹۷۱.
۴. ICJ Rep., Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory, ۲۰۰۴.
۵. ICJ Rep., Legal Consequences arising from the Policies and Practices of Israel in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, ۲۰۲۴.
۶. ICJ Rep., Western Sahara, ۱۹۷۵.
۷. ICJ Rep. Frontier Dispute (Burkina Faso/Republic of Mali), ۱۹۸۶.
۸. ICJ Reports, Certain Expenses of the United Nations (Article ۱۷, paragraph ۲, of the Charter) ۱۹۶۲.
۹. ICJ Rep., Legal Consequences of the Separation of the Chagos Archipelago from Mauritius in ۱۹۶۵, ۲۰۱۹. PCIJ Rep. Factory at Chorzów, ۱۹۲۸,
۱۰. Katkova v Canada (MCI) (۱۹۹۷) ۱۳۰ FTR ۱۹۲
۱۱. NAGV v Minister for Immigration [۲۰۰۵] HCA ۶
۱۲. MZXLT v Minister for Immigration [۲۰۰۷] FMCA ۷۹۹
۱۳. Helicopters Ltd v. Arab Organization for industrialization Westland
۱۴. Ruzhdi Saramati v. France, Germany and Norway, App. Nos. ۷۱۴۱۲/۰۱ & ۷۸۱۶۶/۰۱, ECHR, ۲ May ۲۰۰۷.

Resolutions

۱. UNGA Resolution ۱۷۴۷ (XVI) ۱۹۶۲
۲. UNGA Resolution ۱۸۱, ۱۹۴۷
۳. UNGA Resolution ۱۶۰۸ (XV), ۱۹۶۱
۴. UNGA Resolution ۲۵۰۴ (XXIV), ۱۹ November ۱۹۶۹
۵. UNGA Resolution ۷۵۲ (VIII), ۹ December ۱۹۵۳
۶. UNGA Resolution A/۲۸۶, ۳ April ۱۹۴۷

۷. UNGA Resolution A/۴۴۹, ۱۹۵۰.
۸. UNGA Resolution ۲۲۰۰ A (XXI) ۱۹۶۶
۹. UNSC Resolution ۲۴۲, ۱۹۶۷
۱۰. UNSC Resolution ۲۷۸, ۱۱ May ۱۹۷۰
۱۱. UNSC Resolution ۴۷, ۲۱ April ۱۹۴۸
۱۲. UNSC Resolution ۵۱, ۳ June ۱۹۴۸
۱۳. United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP)

Reports

۱. Ad Hoc Committee on the Palestine, ۲۹ September ۱۹۴۷.
۲. Ad Hoc Committee on the Palestinian Question, GA/PAL/۱۶, ۱۵/۱۰/۱۹۴۷
۳. Forty Fifth Meeting to Thirty-Fourth Meeting in First Committee, United Nations Official Records of The First Special Thirty-Fourth Meeting, Volume III, Verbatim Records of Meetings, ۲۸ April-۱۳ May ۱۹۴۷.
۴. Permanent Mandates Commission, Minutes of the Thirty-Sixth Session Held at Geneva from June ۸th to ۲۹th, ۱۹۳۹.
۵. Report of the Trusteeship Council covering the period from ۲۳ July ۱۹۵۵ to ۱۴ August ۱۹۵۶.
۶. Report of the Trusteeship Council covering the period from ۱۷ July ۱۹۵۴ to ۲۲ July ۱۹۵۵.
۷. Repertory of Practice, Suppl. ۴, vol. II (۱۹۶۶-۱۹۶۹)
۸. Repertory of Practice, vol. IV (۱۹۴۵-۱۹۵۴)
۹. Repertory of Practice (۱۹۴۵-۱۹۵۴), volume ۴
۱۰. Report of the Trusteeship Council to the Security Council on the Trust Territory of the Pacific
۱۱. Islands covering the period from ۱ July ۱۹۶۷ to ۱۹ June ۱۹۶۸.
۱۲. Report of the Trusteeship Council covering the period from ۱۷ July ۱۹۵۴ to ۲۲ July ۱۹۵۵.
۱۳. League of Nations, Permanent Mandates Commission, Report on the Work of the Fifth (Extraordinary) Session of the Commission, October ۲۳rd to November ۶th, ۱۹۲۴,
۱۴. Report of The Trusteeship Council Covering the period from ۲۳ July ۱۹۵۵ to ۱ August ۱۹۵۶,
۱۵. General Assembly, Official Records: Eleventh Session, Supplement No. ۴ (A/۳۱۷۰)
۱۶. Report of the International Law Commission, (A/۵۶/۱۰), ۲۰۰۱.
۱۷. Report of the United Nations Special Committee on Palestine, Official Records of the General
۱۸. Assembly, Second Session, Supplement No. ۱۱, document A/۳۶۴, vol. II.
۱۹. Reports Of International Arbitral Awards, The Chamizal Case (Mexico, United States), Volume XI, ۱۵ June ۱۹۱۱.
۲۰. United Nations Special Committee on Palestine, Official Records of the Second Session of The General Assembly, ۳ September ۱۹۴۷